

Romarbrevet Kapitel 12. Övers och komm: Bo Giertz

Romarbrevet Kapitel 12 Vår andliga tempeltjänst (Rom 12:1–2)

Översättning

Jag förmanar er, bröder, vid Guds barmhärtighet, att frambära era kroppar som ett offer — levande, heligt, sådant som Gud vill ha det, er andliga tempeltjänst. Anpassa er inte efter den värld vi nu lever i, utan låt er förvandlas genom en inre förnyelse så att ni rätt kan bedöma vad som är Guds vilja: vad som är gott, vad som gläder honom, vad som är fullkomligt.

Kommentar

Paulus börjar nu andra huvuddelen av brevet, den som innehåller förmaningar. Det är ingen tillfällighet att han låter förmaningarna komma sist, sedan han förut talat om det som Gud har skänkt oss i Kristus. Paulus vill inte ha någon oklarhet. Ingen skall tro, att man kan bli kristen genom att följa en rad goda sederegler. Först kommer det som Kristus har gjort för oss, sen kommer det som vi skall göra för honom. Och detta, som vi gör, är aldrig ett villkor, aldrig en prestation genom vilken vi förtjänar rätten att vara Guds barn. Det är i stället en följd av det som Gud gjort med oss.

Detta kommer klart fram i det som Paulus säger som inledning till alla sina övriga förmaningar. Vi skall fullgöra vår ”andliga tempeltjänst”. Paulus ställer den i motsats till den utvärtes tempeltjänsten, den som gällde i det gamla förbundet. Där kunde offren vara syndoffer, gåvor som man frambar till försoning för sin synd. Men sedan Kristus har offrat sig en gång för alla till försoning för alla världens synder, är alla sådana offer avskaffade. De enda offer som finns kvar, är tackoffren. Och de består i att vi offrar oss själva åt Gud, i tacksamhet för det han gjort för oss. Offren är inte ”andliga” i den meningen att det skulle vara något enbart invärtes och osynligt. Det är våra kroppar vi skall frambära: vårt dagliga liv, vårt arbete hela vår synliga existens. Det är fråga om ett levande offer: människan själv med alla sina krafter, med hjärta och själ. Offret är heligt, därför att Kristus har helgat det genom sin död. Det hade aldrig kunnat bli ”sådant Gud vill ha det” om inte Kristus försonat allt. Paulus manar oss ”vid Guds barmhärtighet” att bära fram detta offer. Vi skall göra det, av tacksamhet för att Gud varit så gränslöst barmhärtig. Vi får göra det, inte därför att vi har en gåva att komma med, som är Gud värdig, utan därför att Gud i sin barmhärtighet låter oss vara hans barn och träda fram inför hans ansikte.

När en människa på det viset ständigt på nytt överlämnar sig åt Gud, sker det något med henne. I stället för att anpassa sig efter denna världen (så som det nödvändigtvis går, om man inte formas av Gud) blir man nu förvandlad. Inte med ens och inte för alltid, men man kommer in i det skeende, som Paulus förut skildrat (i kap 8): den gamla människan tuktas och dödas och det nya livet från Kristus blir verklighet. Man får ett nytt sätt att tänka. Man kan bedöma allting i ljuset från Gud. Man ser vad som är hans vilja.

Detta är alltså utgångspunkten för alla de förmaningar, som Paulus nu ger. Den som lever i trons gemenskap med Kristus, han blir omformad av Kristus. Det är enda sättet att leva ett kristet liv. Man kan inte sätta upp en för alla begriplig instruktion för ett kristet handlingssätt, med bud och förbud. Men alla kan komma i en sådan livsgemenskap med Kristus, att de börjar fungera på det kristna viset. Och det går att beskriva, hur man då lever. Man kan ge exempel, påminnelser, förmaningar. Det är detta Paulus nu gör.

Nådegåvorna (Rom 12:3–8)

Översättning

I kraft av den nåd som blivit mig given, bjuder jag var och en bland er att inte tänka högre om sig själv än han bör tänka, utan tänka nyktert, enligt det mått av tro som Gud har tillmätt åt var och en. Liksom vi har många lemmar i en och samma kropp, men alla lemmarna inte har samma uppgift, så utgör vi, fast vi är så många, en enda kropp i Kristus, men var för sig är vi lemmar till tjänst åt varandra. Och vi har nådegåvor som är olika, alltefter den nåd vi har fått. Det kan vara profetians gåva — så lå som tron räcker. Det kan vara gåvan att tjäna, just i en viss tjänst. Eller att vara lärare, med gåvan att undervisa. Eller att vara en förmanare, med gåvan att trösta och förmana. Den som delar ut gåvor, han gör det utan baktankar. Den som blivit föreståndare, han är det med nit. Den som övar barmhärtighet, han gör det med glädje.

Kommentar

Det finns ingen standardmodell för en kristen. Vi är alla olika, och just med olikheten har Gud en mening. Det finns olika naturliga begåvningar, och det finns olika andliga gåvor. Det är dessa senare som Paulus nu talar om. Han börjar med en varning för att övervärdera någon viss gåva (eller sig själv, om man har den gåvan). Vi är alla lemmar i Kristus och lemmarna må vara olika för att det hela skall fungera. Men vi är ”varandras lemmar” som Paulus ordagrant säger, alltså lemmar som är till för varandra och skall tjäna varandra.

Vi har alltså fått olika nådegåvor. Med nådegåvor (charismer) menar Paulus de särskilda gåvor, som Anden delar ut åt var och en församlingen ”på ett sådant sätt att de kan bli till nytta”, som han säger i ett annat sammanhang (1 Kor 12:7). Och Paulus ger här en lång rad exempel på sådana charismatiska gåvor (alldeles som i 1 Kor 12, där han nämner delvis desamma som här och dessutom åtskilliga andra). Paulus ger alltså en exempelsamling i form av en uppräkningslista. I den grekiska texten finns här inga direkta förmaningar (så som i de flesta översättningar) utan endast ett konstaterande av faktum: så och så fungerar de och de gåvorna. Men självfallet ligger i detta också en förmaning, och så småningom glider Paulus över till direkta uppmaningar (fast det första exemplet på den saken inte kommer förrän i vers 14) .

Vilka exempel på charismatiska gåvor är det nu, som Paulus nämner?

Först kommer profetian, gåvan att tala efter Andens ingivelse. Paulus gör ett litet varnande tillägg: så långt tron räcker. Han har

tydligt hört tal, som gett sig ut för att vara andeingivet men inte varit det. Det finns falsk profeta, som bara är människotal.

Nästa gåva är att ha en tjänst. Paulus använder ordet ”diakoni” och det är möjligt att han just menar en diakonitjänst, eftersom ordet redan tidigt fick denna speciella betydelse. Men det är lika möjligt att ordet har sin ursprungliga betydelse av ”tjänst” i allmänhet. I varje fall var man i kyrkan övertygad att alla kyrkans tjänster och ämbeten koin från Gud, att innehavarna var gåvor från Kristus (Ef 4!) och att deras tjänst hörde samman med charismerna (1 Kor 12:28).

Närmast följer så ”att vara lärare”, vilket i Nya Testamentet alltid betyder att vara lärare i Guds ord och närmast motsvarar prästtjänsten hos oss. Därefter kommer att vara en ”tröstare” eller ”förmanare”. Det är samma ord på grekiska, av samma stam som finns i ”parakaleo”, namnet på Hugsvalaren, Tröstaren, den Helige Ande. Här är det troligen inte fråga om något bestämt ämbete i församlingen utan om en gåva, som kunde finnas hos somliga kristna. De kunde trösta med den auktoritet i sina ord, som kommer av att man själv har gått igenom stora sorger och lärt sig taga dem ur Guds hand. De kunde säga ett förmaningens ord med både kärlek och fasthet till den som behövde det.

Bakom de gåvor som sedan nämns, kan man tänka sig bestämda uppdrag i församlingen. Men det behöver inte vara annat än allmänna exempel på hur Anden verkar i vardagslivet. När någon ger gåvor, sker det ”utan baktankar” (eller ”av uppriktigt hjärta” som man också kunde översätta), utan tanke på att synas, utan donatorspretentioner. När någon gör en barmhärtighetstjänst, så gör han den med glädje, utan att fråga, om människor förtjänar detta och om det lönar sig försöka hjälpa dem. ”Föreståndaren” är troligen en presbyter eller annan församlingsledare. Hans nådegåva visar att han av hela sitt hjärta går in för sin uppgift och inte sköter sitt förtroendeuppdrag med vänster hand. Han vet att han fått sitt uppdrag av Frälsaren, han fullgör det av kärlek till honom, och det blir välsignelse med det han gör.

Den kärlek som kommer av tron (Rom 12:9–21)

Översättning

Så blir kärleken uppriktig. Avsky det onda, håll fast vid det goda. Älska varandra av hjärtat med broderlig kärlek. Överträffa varandra med hedersbevisningar. Var inte tröga när det gäller nit. Var brinnande i anden. Tjåna Herren, glada i hoppet, tåliga i bedrövelsen, uthålliga i bönen. Var med om hjälpen till de heliga. Försumma inget tillfälle att visa gästfrihet.

Välsigna era förföljare, välsigna och förbanna inte. Gläd er med de glada, gråt med dem som gråter. Var ens till sinnes med varandra. Sträva inte efter det som är högt, utan håll er till det som är ringa. Var inte självklaka. Ge aldrig igen med ont för ont. Vinnlägg er om det som är rätt och gott inför var man. Håll frid med alla människor, om det går och så långt det beror på er. Häm inte er själva, mina älskade, utan låt Guds vrede ha sin gång. Det står ju skrivet: Min är hämnden, jag skall vedergälla det, säger Herren. Utan

om din ovän är hungrig så giv honom att äta, om han är törstig, så låt honom dricka. När du så gör, samlar du glödande hans huvud.

Låt dig icke övervinnas av det onda, utan övervinn det onda med det goda.

Kommentar

Med tron kommer kärleken, Guds egen kärlek, som blir utgjuten i våra hjärtan. Det har Paulus redan sagt (5:5). Nu skildrar han hur denna kärlek fungerar. Han gör det alltiämt i form av en beskrivning, fast det hela tiden ligger en uppmaning i orden. Man kan knappast ge en god översättning utan att använda imperativer (uppmaningens verbformer).

Först säger Paulus att kärleken skall vara uppriktig, oskrymd eller snarare att den är det, om det nämligen är fråga om agape, Guds kärlek, den som vi får som en gåva. Man kan försöka tvinga fram kärleken hos sig själv, men då blir den inte uppriktig, inte spontan och omedelbar.

Kärlek betyder inte släpphänthet, fortsätter Paulus. Kärleken står i en omutlig motsättning till allt ont och den håller utan kompromisser fast vid det goda. Samtidigt är den en verklig godhet. Vi ”älskar varandra av hjärtat med broderlig kärlek”. Här använder Paulus inte som annars ordet ”agape” utan i stället de ord som var vanliga bland grekerna när man talade om kärlek och om att älska. Det är alltså fråga om den kärlek, som kan finnas också bland hedningarna. Vad Paulus vill säga är väl, att den naturliga kärleken inom en familj eller släkt eller krets av vänner genom Kristus fördjupas och vidgar sina gränser, så att hela församlingen blir en enda stor familj. Kärleken gör att man självklart och osökt ger varandra ”hedersbevisningar”, vilket inte betyder att smickra utan att ge andra företräde, att finna det alldeles naturligt att låta dem gå före när det gäller rang, uppgifter, anställning och anseende.

Kärleken är inte bara en känsla av sympati. Den är alltid villig att rycka in och ställa sig till förfogande, när det gäller något som kan nitälskan och kan betyda möda, obehag och risker. Den gör människan ”brinnande i anden”, brinnande av en eld som värmer dem som behöver kärlek men som också kan bränna dem som står Gud emot. Kärleken tjänar Herren, dvs Kristus. Den är ju till sitt väsen en genkärlek och ett tack, för att han har tjänat oss. Den gör oss glada, alltid glada, därför att varje dag är fylld av det stora hoppet om Kristi ankomst och hans seger. Den gör oss tåliga i bedrövelsen – vad kan skilja oss från Kristi kärlek? Den gör oss uthålliga i bönen. Och allt detta visar sig mitt i församlingens oromantiska vardagsbehov. Där kärleken finns, där är man med i hjälpverksamheten. Ordagrant står det: Ta del i de heligas behov. ”De heliga” är de kristna. Möjligen tänker Paulus här på ”de heliga i Jerusalem”, den fattiga urförsamlingen, som han flitigt samlade pengar till. Det gällde alltså pengar, ekonomiska behov, som Paulus här självklart fogar in bland de stora andliga realiteterna: hoppet, uthålligheten, bönen. Det finns ingen verklig tro, som stannar vid de stora orden om de andliga rikedomarna. Tron

blir verksam i kärlek och tar genast steget ut i livets realiteter med pengar och insamlingar – eller villigheten att ta emot gäster i sitt hus. Den yttringen av kärleken hade en stor betydelse i urkyrkan, där enskilda kristna, förkunnare eller andra, kom resande och behövde tas om hand – ungefär som resande i gamla tider självklart togs om hand i prästgårdarna.

Paulus fortsätter med en annan bister verklighet, som när som helst kunde bli aktuell: förföljelsen. Han syftar mycket tydligt på Jesu ord i bergspredikan (Matt 5:44) men citerar som vanligt icke direkt. Den undervisning, som apostlarna ”mottagit” från Herren och ”överlämnat” till församlingarna, förutsattes vara bekant. Paulus anspelar åter och åter på den. Han utvecklar och exemplifierar, men upprepar inte vad alla skulle veta.

Så följer en rad nya exempel på livet i kärleken. Dit hör att man kan gråta med dem som gråter. Tårarna har också sin plats i en kristens liv, alldeles som glädjen. Dit hör att man inte siktar högt och inte mäter med otrons värdeskola utan ”håller sig till det som är ringa” – eller till dem som är ringa, som orden också kan betyda. Förmaningarna att inte ge igen med samma mynt och inte hämnas visar hur realistiskt Paulus räknar med att detta är en frestande tanke också för en kristen. Han löper risken att ”övervinnas av det onda”, men han är kallad att övervinna det onda med det goda.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt
Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Romarbrevet